

Udenlandsk lønudvikling var 5,7 pct. i 3. kvartal 2023

Den danske lønstigningstakt i fremstilling var 5,0 pct. i 3. kvartal 2023, mens lønudviklingen blandt Danmarks vigtigste samhandelspartnere var 5,7 pct. Dermed er den udenlandske lønudvikling 0,7 pct.-point over den danske. Det er femte kvartal i træk, at den internationale lønudvikling overstiger den danske. Den udenlandske tiltog med 0,2 pct.-point fra 2. kvartal 2023 til 3. kvartal 2023, mens den danske tiltog med 1,6 pct.-point i samme periode, *jf. tabel 1*.

Tabel 1. Lønudvikling i fremstillingssektoren i Danmark og udlandet

	1. kvrt. 2022	2. kvrt. 2022	3. kvrt. 2022	4. kvrt. 2022	1. kvrt. 2023	2. kvrt. 2023	3. kvrt. 2023
	----- Årlig ændring i pct. -----						
Dansk lønudvikling	3,8	3,2	3,3	3,6	2,9	3,4	5,0
International lønudvikling	2,6	3,2	3,5	4,7	5,3	5,5	5,7

Anm.: Opgjort efter DB07. Den internationale lønudvikling i fremstillingssektoren er baseret på Nationalbankens vægte til det effektive kronkursindeks fra 2014.

Kilde: DA's Internationale Lønstatistik.

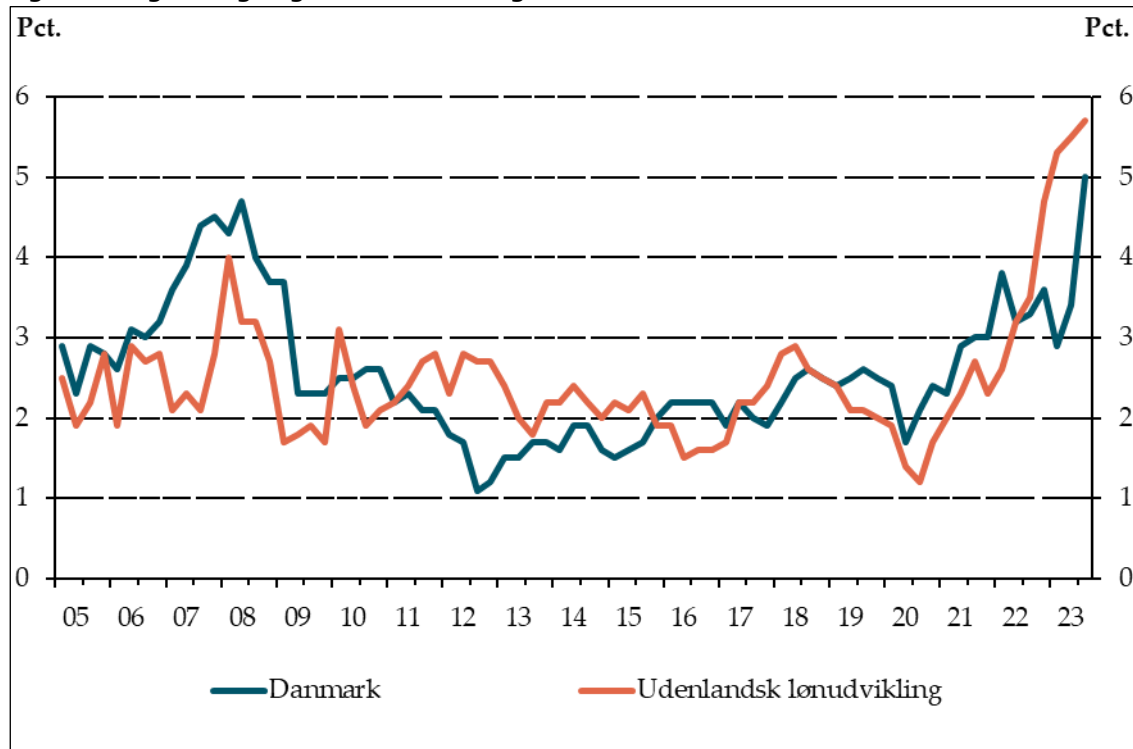
Lønkonkurrenceevnen, målt ved lønudviklingen i fremstillingsindustrien, korrigeret for produktivitet og valutakurs, er blevet væsentligt styrket siden 2012. Industriens relative lønkvote, som er et mål for lønkonkurrenceevnen, der tillige tager højde for bytteforholdsændringer, er ligeledes styrket siden 2012. De forskellige mål for lønkonkurrenceevnen for 2022 viser ganske markante udviklinger og skal fortolkes med forsigtighed. Men samlet set er dansk konkurrenceevne god.

Lønudviklingen hos vores vigtigste samhandelspartnere

Det vægtede gennemsnit af lønudviklingen i fremstillingssektoren hos Danmarks vigtigste samhandelspartnere var 5,7 pct. i 3. kvartal 2023, hvilket er 0,7 pct.-point højere end den danske lønudvikling, *jf. figur 1*. Forskellen mellem den danske og den udenlandske lønudvikling var forrige kvartal 2,1 pct.-point. Den danske lønudvikling er tiltaget mere end den udenlandske, hvilket afspejler de danske overenskomstaftaler i 2023. Den udenlandske lønudvikling er tiltaget i syv kvartaler i træk, og de seneste fem kvartaler har den udenlandske lønudvikling oversteget den danske.

Ved første offentliggørelse af den vægtede udenlandske lønstigningstakt i et givent kvartal indgår en betydelig del af landene med lønudviklingen fra kvartalet før på grund af sene offentliggørelsestidspunkter. Det indebærer, at der ofte sker revisioner af den udenlandske lønudvikling ved anden offentliggørelse af tallet. Den udenlandske lønudvikling for 2. kvartal 2023 er revideret op med 0,1 pct.-point.

Figur 1. Årlig lønstigningstakt i fremstillingssektoren

Anm.: Der er forskel på, hvor hurtigt de enkelte lande offentliggør lønstatistik. Den udenlandske lønudvikling i figuren er baseret på den seneste tilgængelige observation. Det er ikke unormalt med korrektioner mellem første og anden offentliggørelse af det enkelte kvartal. Vægtene til beregning af det samlede udland er baseret på Nationalbankens vægte til det effektive kronekursindeks fra 2014.

Kilde: DA's Internationale Lønstatistik.

Blandt de udenlandske lønstigningstakter i fremstillingssektoren, der indtil nu er offentliggjort for 3. kvartal 2023, topper Storbritannien og Tyskland begge med lønstigningstakter på 7,3 pct. Den danske lønstigningstakt i fremstilling for 3. kvartal 2023 er 2,3 pct.-point lavere end Tysklands og Storbritanniens. I den modsatte ende havde Japan en udvikling i lønnen i fremstillingsindustrien på 1,7 pct. i 3. kvartal 2023, *jf. tabel 2.*

I Danmark tiltog lønstigningstakten med 1,6 pct.-point fra 2. kvartal 2023 til 3. kvartal 2023. Blandt de lande, som har offentliggjort tal for 3. kvartal 2023, har Tyskland den største stigning i lønudviklingen fra 2. kvartal 2023 til 3. kvartal 2023 med 1,4 pct.-point. I Norge tiltog lønudviklingen med 1,0 pct.-point fra 2. til 3. kvartal. Omvendt så aftog lønstigningstakten i Storbritannien og Japan med hhv. 1,0 pct.-point og 1,1 pct.-point, *jf. tabel 2.*

Tabel 2. Årlig lønstigningstakt i fremstillingssektoren

	Forrige observation	Pct.	Seneste observation	Pct.	Forskel, pct.-point
Belgien	1. kv. 2023	9,9	2. kv. 2023	9,0	-0,9
Tyskland	2. kv. 2023	5,9	3. kv. 2023	7,3	1,4
Storbritannien	2. kv. 2023	8,3	3. kv. 2023	7,3	-1,0
Norge	2. kv. 2023	5,1	3. kv. 2023	6,1	1,0
Sammenvejet lønudvikling	2. kv. 2023	5,5	3. kv. 2023	5,7	0,2
Holland	1. kv. 2023	5,5	2. kv. 2023	5,6	0,1
Spanien	1. kv. 2023	4,7	2. kv. 2023	5,2	0,5
Danmark	2. kv. 2023	3,4	3. kv. 2023	5,0	1,6
Frankrig	1. kv. 2023	4,7	2. kv. 2023	4,7	0,0
Finland	2. kv. 2023	4,0	3. kv. 2023	4,2	0,2
Sverige	2. kv. 2023	3,8	3. kv. 2023	3,8	0,0
USA	2. kv. 2023	3,9	3. kv. 2023	3,7	-0,2
Italien	1. kv. 2023	2,7	2. kv. 2023	2,3	-0,4
Japan	2. kv. 2023	2,8	3. kv. 2023	1,7	-1,1

Anm.: Der er forskel på, hvor hurtigt de enkelte lande offentliggør lønstatistik. Lønstigningstakterne i tabellen er baseret på den seneste tilgængelige observation. Opgørelsen af den hollandske lønudvikling er et 4-kvartalers glidende gennemsnit. Vægtene til beregning af det samlede udland er baseret på Nationalbankens vægte til det effektive kronekursindeks fra 2014.

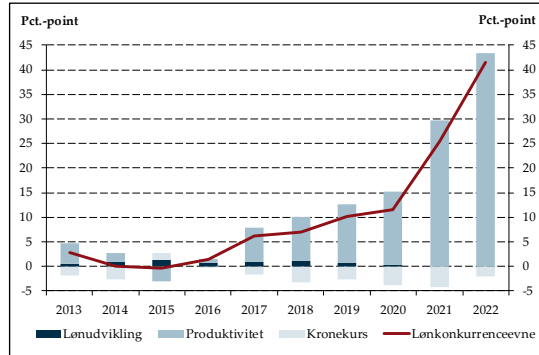
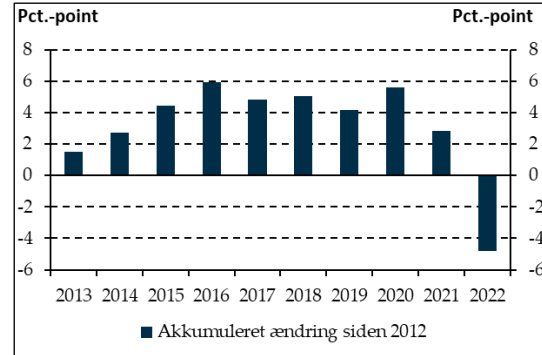
Kilde: DA's Internationale Lønstatistik.

Udviklingen i lønkonkurrenceevnen

Lønkonkurrenceevnen kan belyse, hvorvidt den nuværende lønudvikling er holdbar fremadrettet. Et højt lønniveau og høje lønstigninger er således kun problematisk, hvis det giver anledning til tab af job. Hvis et land kan opretholde et højt lønniveau samtidig med en lav arbejdsløshed, er man bedre stillet end i andre lande. Ændringer i konkurrenceevnen vil hovedsageligt kunne påvirke dansk eksport og import – og derigennem danske arbejdspladser – inden for det mellemlange sigt, dvs. omkring et årti. Derfor betragter FH udviklingen i konkurrenceevnen inden for denne tidshorisont.

Lønkonkurrenceevnen kan med et snævert begreb måles ved de relative enhedsløn-omkostninger, der er sammensat af udviklingen i produktiviteten og lønnen, og som endvidere korrigeres for udviklingen i kronekursen.

Fra 2012 til 2019 blev dette mål for dansk lønkonkurrenceevne forbedret med ca. 10 pct.-point, mens de foreløbige opgørelser af udviklingen frem til 2022 tyder på en yderligere væsentlig forbedring, *jf. figur 2a*.

Figur 2a. Lønkonkurrenceevne**Figur 2b. Bytteforhold for industrivarer**

Anm.: Lønkonkurrenceevne er opgjort ved de relative enhedslønomskostninger i fremstilling. Figureerne viser den akkumulerede udvikling siden 2012. Lønkonkurrenceevnen er beregnet på baggrund af oplysninger fra Økonomiministeriet og er senest opgjort i september 2023.

Kilde: Danmarks Statistik, Økonomiministeriet, Danmarks Nationalbank, DA på baggrund af Eurostat og egne beregninger.

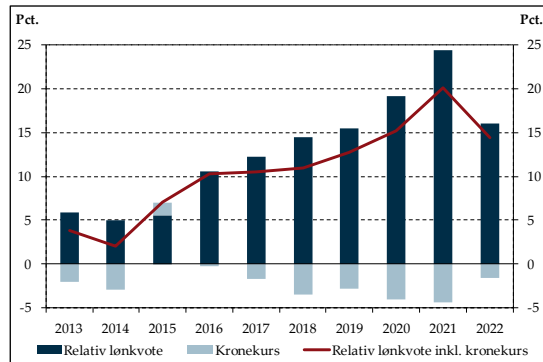
En dybere forståelse af lønkonkurrenceevnen bør også tage højde for udviklingen i bytteforholdet. Bytteforholdsforbedringer afspejler til dels, at virksomhedernes indtjening løftes, hvilket forbedrer deres profitmuligheder og dermed øger tilskyndelsen til at producere i Danmark. Fra 2012 til 2016 steg danske virksomheders eksportpriser mere end importpriserne, hvilket forbedrede bytteforholdet. De seneste oplysninger viser et fald i det akkumulerede bytteforhold for industrivarer efter 2020 - særligt i 2022 er faldet væsentligt, *jf. figur 2b*. Tallene for 2022 er foreløbige og behæftet med en del usikkerhed. De bør derfor tolkes varsomt.

Et andet mål for den danske lønkonkurrenceevne, som samtidig tager højde for bytteforholdsændringer, er udviklingen i den relative lønkvote. Den relative lønkvote er defineret som udlandets lønkvote i forhold til den danske lønkvote. Et fald i den relative lønkvote betyder, at den samlede nominelle lønsum i forhold til nominel bruttoværditilvækst stiger mere i Danmark end i udlandet, hvilket betyder, at lønkonkurrenceevnen forværres.

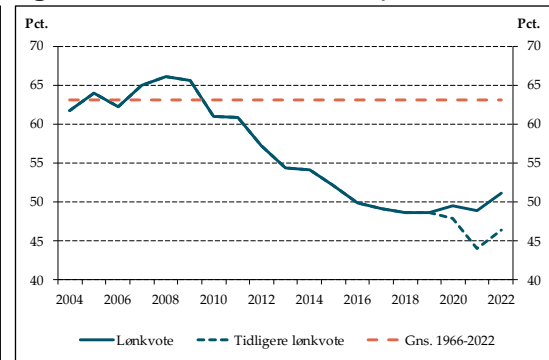
Fra 2012 til 2019 steg den relative lønkvote i industrien som følge af, at den danske lønkvote faldt mere end udlandets, og i 2019 var den relative lønkvote i industrien korrigeret for kronekursen godt 10 pct. bedre end i 2012. Den relative lønkvote i 2022 er ved de foreløbige opgørelser lidt forbedret i forhold til 2019, *jf. figur 3a*. Den danske lønkvote i industrien faldt fra ca. 66 pct. i 2008 til ca. 49 pct. i 2017. I 2022 er lønkvoten steget til godt 51 pct., *jf. figur 3b*.

Også tallene for lønkvoter for de seneste år er foreløbige og behæftet med en del usikkerhed. De bør derfor tolkes varsomt. Med den seneste offentliggørelse af Nationalregnskabet er lønsum, arbejdstimer og beskæftigelse i industrien i Danmark revideret op i 2020-2022. Det kan have betydning for målene for lønkonkurrenceevnen. Lønkvoten i industrien i 2022 er fx revideret med omkring 5 pct.-point op, *jf. figur 3b*.

Figur 3a. Lønkonkurrenceevne, relativ lønkvote i industrien

Figur 3b. Lønkvote i industrien, Danmark

Anm.: *Figur 3a* viser den akkumulerede udvikling fra 2012 til 2022. Den relative lønkvote er beregnet på baggrund af oplysninger fra Økonomiministeriet og senest opgjort i september 2023. Lønknoten i industrien i Danmark er baseret på Nationalregnskabet. De seneste oplysninger for lønknoten i industrien i Danmark indgår ikke i *figur 3a*.

Kilde: Danmarks Statistik, Økonomiministeriet, Danmarks Nationalbank og egne beregninger.

I et langsigtet perspektiv har lønknoten i industrien gennemsnitligt været godt 63 pct. siden 1966. Lønknoten er dog blevet påvirket i nedadgående retning på grund af ændringer i nationalregnskabsmetode. Det er blandt andet sket igennem en anderledes håndtering af forskning og udvikling og gennem større bidrag til bruttoværditilvæksten gennem udenrigshandlen. Det skal derfor tages med forbehold, at lønknoten er faldet så kraftigt siden 2008. Samlet set har Danmark dog grundlæggende en god lønkonkurrenceevne.